

AMB OLOR DE MAR I MURTRA

AMB OLOR DE MAR I MURTRA

● Quan Carles Faust va batejar el seu jardí botànic blanenc amb el nom de "Mar i Murtra" va demostrar que, tot i ésser estranger, s'havia sabut integrat bé a la nostra terra i havia comprés la vida de la gent.

Al Centre Cultural Verdaguer hem organitzat una exposició dedicada a la gent de Mar. I heus aquí com, parlant de mar, hem necessitat la murtra, tota vegada que aquest arbust era la matèria prima utilitzada pels pescadors per a construir les seves garbitanes, les sauperes, els viviers, etc. D'aquí es desprèn, doncs, l'estreta relació dels dos elements que Carles Faust immortalitzà aparellats.

Algú va comentar-me que a la falda del vell pescador que, en forma de maniquí, havia posat a l'exposició, hi quedaria millor una saupera a mig fer que un palangre,

—Es palangres els preparaven asseguts a terra. Abocaven sa cofa i anaven desfent mes embolics i tornant a col·locar es fil a sa cofa —van precisar-me—.

—I qui ens farà sa saupera?

—Mira. En Pepe Valencià diu que si el portes amb es cotxe a buscar sa murtra, es brinda per a fer-la.

Dit i fet.

Josep Llorca —al qual és fàcil trobar cada matí fent tertúlia amb els altres pescadors, arran de Can Garriga, assegut en una cadira plegable que ell mateix es porta— vingué a Lloret des de la costa alacantina, com a remítger, en una barca anomenada del "Tio Jaume": cap a l'any 20, quan tot just tenia —ell també, com el segle— vint anys. Venien a pescar a la teranyina a les mars de la nostra vila, on llavors s'agafava peix abundantment. Llorca i altres pescadors van anar repetint les estades a Lloret. Fins i tot acabà embarcant-se amb un patró d'aquí, en Félix Andreu, "Es

Llagardaix", i s'enamorà d'una lloretenca. la Lurdes Riera, de Cas Gavatx. Passà a ser conegut per "En Pepe Valencià" i, d'ençà del seu casament i potser per a distingir-lo de Josep Baeza, vingut de Campello, a qui també es coneixia per "Pepe Valencià", fou identificat com "En Pepe de Cas Gavatx".

Com és lògic, ara, a la seva edad —88 anys— Josep Llorca no està pas per anar a pescar ni per segons quins excessos. Però té encara una vitalitat admirable i unes ganes de col·laborar extraordinàries.

—De tota manera, no anem pas bé —deia ell—, sa murtra no l'hauríem pas de tallar ara. Hauríem d'esperar que fos lluna nova, perquè si no, se't corcarà.

—Voleu dir?

—Ja ho veuràs!

—Es que l'exposició la tenim muntada aquests dies i és ara quan la necessitem!

—Vosaltres mateixos, doncs. Jo ja us he advertit!

Prescindint, doncs, que era lluna vella i que la nova no començava fins al matí del dia 14, vam decidir trobar-nos el dissabte onze de juny, a les deu del matí. I així fou. Ens acompanyà, també, en Joan Sala i Lloberas —"Es Llambat"— que era, de fet, qui havia encarrilat l'ofertament d'En Pepe.

—Consti que jo —deia en Sala— faig com tu. Es sa primera vegada, en ma vida, que vaig a buscar murtra.

—I cap on s'ha d'anar? vaig preguntar jo.

—De moment, tira cap al Sepulcre Romà.

Així ho vam fer. Passada la torre reconstruïda, tombàrem a dreta i esquerra successivament.

—Aparca allà on et vagi bé.

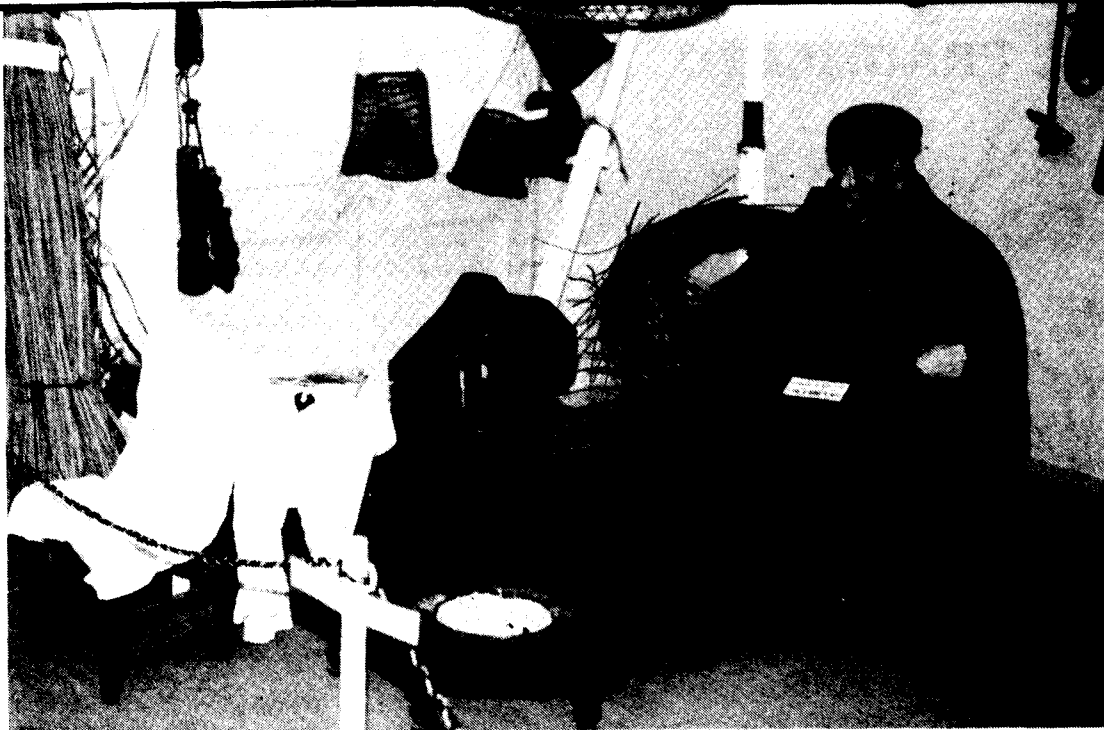
Vam baixar.

—Aquí, abans, n'hi havia molta de murtra —deia en Llorca— Jo sempre n'hi venia a fer. La feina era, però, trobar-ne alguna mata. Una urbanització recent havia canviat el paisatge. Tot estava remogut. S'havien nivellat terres, traçat vials nous...

—Cony, cony! —deia En Pepe— Amb dos anys que no hi ha vi vingut, això ha canviat totalment. Veiam si no en trobarem!

Els 88 anys de l'avi Llorca no li pesaven. La il·lusió podia més. Pujava i baixava marges amb una extraordinària agilitat. ▽

—Llàstima que ja no hi veig gaire! es lamentava.

Vam trobar tres o quatre matolls de murtra, dels quals vam aprofitar pocs branquillons: només els que aconsellava el nostre expert.

—Haurem de canviar de lloc - digué tot d'una-. Aveure tira més amunt, cap as camí d'anar a Coll de Llop.

Vam trobar, efectivament, un antic camí de ferradura, encara amb restes de parets seques al costat. Una veritable relíquia que deu tenir els dies comptats. Arran de camí vam descobrir algunes "multreses", com diuen els lloretencs. Així que entraves en el bosc, però, la cosa es complicava.

—Per aquí mig et fots cada punxada que balda! —rondinava En Sala Lloberas.

Les parts no urbanitzades estan, efectivament, més brutes i deixades de la mà de Déu, que mai. Les romagueres, argelagues, etc. hi creixen a gust. Tot i així, recollirem un bon feixet de branques. Jo em dedicava més aviat a deixar constància fotogràfica de l'esdeveniment, conscient que l'aventura potser seria irrepetible i temerós, d'altra banda, que si tallava branques les deixés massa curtes quan calia que fossin llargues o massa llargues quan calia que fossin curtes...

Tampoc en aquell indret trobarem les mates que era d'esperar.

—Anem cap a lo d'En Sala - ordenà l'avi Llorca-. Es referia està clar, a l'antiga propietat plena d'ametllers que la gent de Lloret coneixia per "Es metlloners d'En Sala" o "Lo d'En Luisito Sala".

—Tornem cap es llagut, doncs— féu Es Llambat. "Es llagut" era, naturalment, el meu Seat 127!

Vam baixar per avall i enfilàrem un vial que portava a la zona dels antics ametllers, avui desapareguts i substituïts per una espessa pineda. Per allà al mig encara es troba, enrunada, la casa de camp. L'eura s'ha fet la mestressa de les parets que resten en peu.

—Per aquí hi ha un marge que n'és ple —digué En Pepe—.

El marge hi era, efectivament, però amb una tanca metàl·lica a la part superior que n'impedia l'accés tot al llarg d'una finca. D'altra banda, en un desmesurat afany de neteja, les mates de murtra havien estat escapçades.

—Cony, cony! —continuava lamentant-se, estranyat, el nostre guia - l d'això que portem recollit —subratllava, assenyalant la murtra que ja teníem— no n'hi ha per fer res!

—Només que n'hi hagi per la mostra!

—En faltaria molta més!

—Miraré d'engrescar Es Granot a veure si ens en va a buscar un faix per allà l'Angel —afegí En Sala Lloberas.

El sol començava a apretar. S'acostava migdia. Davant de l'èxit, vam decidir emprendre la retirada. A fi de comptes, potser sí que per a indicar com es començava l'ormeig ja n'hi hauria prou... Qui més qui menys anava xupant-se el dit per a atenuar l'efecte d'alguna punxada.

Arribats on teníem el cotxe, vam ajuntar tota la murtra recollida i ens dedicàrem a desfullar-la i deixar-ne, només, l'eix de la branca, com més recte millor, pelat i net.

—Jo, després, encara ho repassaré —comentava En Llorca— I allà a casa, sense que ningú m'atabali, començaré a fer sa saupera...

Passaren un parell de dies. El dimarts següent, en entrar a l'exposició al voltant del migdia, em vaig trobar ja l'ormeig enllestít —a mig fer, expressament— com havíem quedat. Vaig instal·lar-lo a la falda del vell pescador —el maniquí— i feia el seu efecte.

Mirant aquella estampa, em vaig quedar pensant que, el dia que se'n vagin del tot els nostres darrers homes de mar, s'emportaran els secrets i l'art d'aquestes petites coses. Petites i senzilles, efectivament, però que demostraven l'enginy, l'astúsica, la necessitat i l'esforç constant d'una gent que havia après a imposar-se i a tirar endavant, a guanyar-se el pà en la lluita diària en el mar i a la terra.

Vaig recordar, també, les classes de Treballs Manuals que a les escoles oferim a la mainada. No fóra bo —vaig pensar— que hi recuperéssim l'art de construir alguns d'aquests ormeigs, per exemple, en comptes d'ensenyar algunes coses que a casa nostra no tenen cap tradició?

I em vaig quedar amb els ulls en blanc, somniant, com tan-tes vegades...

Joan DOMENECH i MONER

CENTRE D'ESTUDIS

Diagonal, 325 - Barcelona

Convoca els cursos amb **MÉS** sortida
PROFESSIONAL

- **QUIROMASSATGE**
- **ESTÈTICA i BELLESA**
- **DIETÈTICA i NUTRICIÓ**

Diplomes visats per la Generalitat de Catalunya

A Girona: **C.E.P.T.E.**

Trav. del Carril, 2 Entº 3º Telèfon 20.99.08